ZAMAN 21 OCAK 2006 CUMARTESİ SAYI: 163 ZAMAN'LA BİRLİKTE SATILIR ailem.zaman.com.tr

ailem

aşırı güven duygusu çocukları egoist yapar

İÇİNDEKİLER

ZAMAN ailem

21 OCAK 2006 CUMARTESİ SAYI: 163

Feza Gazetecilik A.Ş. Adına İmtiyaz Sahibi	Ali Akbulut
Genel Yayın Müdürü	Ekrem Dumanlı
Yayın Danışmanı	Hamdullah Öztürk
Yayın Editörleri	Serhat Şeftali Mustafa Aydın Şemsinur B. Özdemir
Katkıda Bulunanlar	Ali Demirel Ali Budak
Tasarım	Mehmet Şimşek
Kapak fotoğrafı	Bahar Mandan
Sorumlu Müdür ve Yayın Sahibi Temsilcisi	Yakup Akalın
Reklam Koordinatörü	Yakup Şimşek
Yayın Türü	Yaygın Süreli

Zaman Gazetesi 34194 Yenibosna/İstanbul
Tel: 0212 454 1 454 (pbx) www.zaman.com.tr
Baskı: Feza Gazetecilik AŞ Tesisleri

http://ailem.zaman.com.tr
Öneri ve teklifleriniz için: ailem@zaman.com.tr

Marifet iltifata tabidir

Törenler, özel programlar çocukların ve gençlerin hayatında derin izler bırakır. Bu tür güzelliklerin bir anlamda ebedileşmesi için, övgü ve iltifat yolu kullanılmalıdır. Bunun için yapılacak mini ama anlamı derin törenler, büyük hizmetlere önayak olacaktır.

***

O gün Berrin Hanım'ı Fatih'te küçük kızıyla birlikte alışveriş yaparken gören yakın arkadaşı, "Hayrola bayram değil seyran değil, ne alışverişi böyle?" diye soruvermişti.

Berrin Hanım ise 7 yaşındaki kızı Betül'ü göstererek:

- Teyzesi, Betül Kur'an-ı Kerim okumaya geçti. Taha da dün 100. kitabını bitirdi. Onlar için ufak bir tören yapacağız. Taha ve Betül'e elbise almaya geldik.

- Berrin ilk defa böyle bir tören duyuyorum. Merak ettim doğrusu...

Annesi o gün çok güzel bir elbise aldı. Taha'ya da şık bir takım.

O gün Betül'ün ve Taha'nın mutluluğuna arkadaşları ve anneleri de katıldı. Doğrusu anneleri de çok şık giyinmiş, (en güzel kıyafetlerini giyinmiş) pastalar, börekler hazırlamıştı. Evdeki törende çocuklar çok eğlendi. Betül ve Taha'nın kendi elleriyle hazırladıkları hediye paketleri çok güzel olmuştu. Onlara da arkadaşları minik hediyeler vermişlerdi.

***

Genç kızları görenler, bir nişan törenine geldiklerini sandılar. O kadar göz kamaştırıcıydı ki, her annenin içinden "benim kızımı da böyle görebilecek miyim?" düşüncesi geçti. Genç kızlar o güzel kıyafetlerin içinde biraz utangaç, biraz da mahcuptu. Renkli kıyafetlerin üstünde, başlara takılan bir taç vardı ki, onunla sanki "Siz bizim baş tacımızsınız." deniliyordu. Artık sayıları bir elin parmaklarını geçmeyecek kadar azalan ve aldıkları eğitimi başarıyla bitiren genç kızları sevgiyle izleyenlerin gözlerinde mutluluk ve gıpta vardı. Tören o kadar güzeldi ki; genç kızların iki haftadır yaptıkları hazırlık yerini bulmuştu. Onlara hediyeler verildi, altın bilezikler takıldı. Genç kızlar da ezberledikleri Kur'an'ın alçakgönüllüğü ile yüzlerinde masumiyeti eksik etmedi.

***

Hafızlık cemiyetleri, çok az insanın şahit olduğu güzel anlardan biridir. Özellikle hafız kızlarımız için düzenlenen törenler, bir düğün merasimi gibidir. Bazı yerlerde cemiyet üç gün sürer. Yemekler verilir, piyesler oynanır, ilahiler söylenir, şiirler okunur. Hafız kızlara törenle kınalar yakılır, anne-babanın hediyeleri takılır. Herkes hediyelerini hafızlara verirken bu, nişan ve düğünlerde görülen takı törenlerini aratmaz. Böylesi manevi atmosferlerde kızların başına takılan mübarek taçların hiç şüphesiz onların yanında ayrı bir önemi vardır. Özellikle küçük yerleşim yerlerinde bütün köyü, ilçeyi hareketlendiren bu törenler unutulmaz anlardır.

***

Taha'nın 100. kitabını okuduğu için kitap şeklinde yapılan pastayı yiyen arkadaşları, annelerinden "Kitap pastası" yapmalarını istedi. Yine Betül'e alınan bebek herkesin dikkatini çekti. Hafızlığını bitiren Ayşe'yi neredeyse tanımayan kalmadı. Gördüğü ilgi karşısında o da buna layık olmaya çalıştı.

Çocuklarımız için minik törenlerin önemi büyüktür. Marifet iltifata tabidir, unutmayalım...

Serhat Şeftali | s.seftali@zaman.com.tr

BİR HADİS

مَنْ غَشَّنَا فَلَيْسَ مِنَّا

Men ğaşşenê feleyse minnâ

Bizi aldatan bizden değildir. (Ahmed b. Hanbel, Müsned, 2/50)

Dostlarınızı ne kadar ziyaret ediyorsunuz?

Her hali ile ümmetine en güzel örnek olan Hz. Peygamber Efendimiz (sas) Ensar'ı genel ve özel olmak üzere çokça ziyaret ederdi. Özel ziyaretlerinde onların evlerine giderdi. Genel ve toplu olarak ziyaret etmek istediğinde de mahallelerinde bulunan mescitlerine uğrardı. Hz. Peygamber bir gün Ensar'dan bir aileyi ziyaret ederek onlarla birlikte yemek yedi. Gitmeden önce de evin bir tarafına su serptirip bir hasır açtırarak onun üzerinde namaz kıldı ve onlara dua etti. Bu davranışın benzerlerini sahabe Efendilerimizde de görmekteyiz. Efendimiz (sas), sahabilerini ikişer ikişer kardeş yapmıştı. Bu iki kişi bir gün birbirlerini görüp hal-hatır soramasalar o gece sabahı zor ederlerdi. Ertesi günü mutlaka birbirlerini görüp karşılıklı nasıl ol-duklarını sorarlardı. Kişi Hz. Peygamber'in kendisine kardeş yaptığı insanın halinden haberdar olmaksı-zın gün geçirmezdi. Abdullah b. Mes'ud, Medine'ye gelen Kûfeli arkadaşlarına "Siz arasıra biraraya gelerek sohbetler eder misiniz?" diye sordu. "Evet, biz bu âdeti hiç bir zaman terketmedik" dediler. İbn Abbas, "Peki siz birbirlerinizi ziyaret eder misiniz?" dedi. Onlar da "Evet ey Ebû Abdirrahman! Hatta içimizden Kûfe'nin en dış mahallelerinde oturanlar bile birkaç gün kardeşini görmeyecek olsa yürüyerek gidip onu ziyaret eder" diye cevap verdiler. Bunun üzerine İbn Mes'ud "Siz böyle yaptığınız müddetçe hayırlı insanlarsınız" dedi. Ümmü'd-Derdâ şöyle anlatıyor: Selmân-ı Fârisî, Irak'ın Medâyin şehrinden tâ Şam'a kadar yaya olarak ziyaretimize geldi. Sırtında Endenûz adı verilen ve etekleri ancak diz kapağına gelebilen bir aba vardı. (Hayatü's-Sahabe, 9. bölüm, 43. Fasıl.)

Efendimiz ve can dostu sahabiler ziyaret ve sohbet konusunda son derece hassastılar.

“Güzel terbiye edilme” hakkını ihlal etmeyin

Terbiye, çok geniş bir alanı içine alır. İçerisine, çocukla ilgili birçok hak girer. Hepsine şamil olacak şekilde, Kur'an-ı Kerîm'in, “Rabbi'rhamhümâ kemâ rabbeyâni sağîrâ” ayeti ile (İsra, 24) temas ettiğini belirtmek gerekir. Başka ayetler bu meseleyi açar. Meselâ şu ayet aile reisini, çocukların da yer aldığı aile efradını “dinin tavsiye ettiği terbiyeyi vererek onlar ve kendisini ateşten kurtarmaya” çağırır, ihmalin pek ciddî neticesinden haberdar eder (mealen): “Ey iman edenler! Nefislerinizi ve ailelerinizi yakıtı taşlar ve insanlar olan ateşten koruyun.” (Tahrim 6). Başka bazı ayetlerde, kıyamet günü gerçek hüsrana uğrayanların, o gün ailelerinin ve kendilerinin ateşe girmelerine sebebiyet veren kimseler olduğunu belirtir (Zümer, 15-16; Şuara, 45).

Şu hadîs de, çocuğun terbiye hakkını daha açık olarak ifade eder ve güzel olması kaydını getirir: “Çocuğun babası üzerindeki haklarından biri de ismini ve edebini güzel kılmasıdır.” (Münavî, Feyzu'l-Kadir, 3/394)

“Allah’ın 99 ismini sayan Cennet'e girer” ne demek?

Hadis-i şerifte şöyle buyrulur: “Allah’ın doksan dokuz ismi vardır. Bunları sayan, ezberleyip benimseyen cennete girer.” (Tirmizi, Daavat, 83) Hadisin bazı rivâyetlerinin sonunda; “O tektir, tek olanı sever” şeklinde bir ilâve de mevcuttur. Hadiste cennete girmeye vesile olarak gösterilen “ihsâ” kelimesinin anlamı üzerinde Buhârî’den itibaren önemle durulmuş ve kelimenin “saymak, ezberlemek, anlamak” şeklindeki sözlük anlamının ötesinde bir mânâ taşıdığı görüşü ağırlık kazanmıştır. Allah dostları şöyle demişlerdir: “Avam halk Esmâ-i Hüsnâ'yı diliyle tekrar ederek, kalbiyle Allah'ı yücelterek korku ve saygı içinde zikreder. Havas tabakası, manalarını düşünerek ve onların kime ait olduğunu bilerek zikreder. Mukarrabun makamındaki Allah’ın veli kulları ise, kalbiyle tamamen Allah'a yönelmiş, Allah'tan başka her şeyden gönlünü ve gözünü çekmiş bir halde Esmâ-i Hüsnâ’yı zikrederler.” (et-Tîbî, Mişkâtü'l-Mesâbih)

Dünyanın bize bakan üç yüzü vardır

Kur'an'ın nûru ile bakıldığında dünyanın üç yüzü olduğu görülür. Bu, adeta dünya içinde üç dünya var, demektir. Birisi, Esmâ-i İlâhiyeye (Allah'ın isimlerine) bakar, onların aynasıdır. İkinci yüzü âhirete bakar, onun tarlasıdır. Üçüncü yüzü ise, ehl-i dünyaya bakar ki o da dünyayı gafillikle geçirenlerin oyun oynadıkları bir yer hükmündedir.

Allah'ın isimlerinin bir aynası olma yönüyle bu dünya paha biçilemez bir alemdir ve bu yönüyle biz onu çok severiz, hatta ona âşık oluruz. Ahirete mezra (tarla) olması yönüyle; dünya olmasaydı biz ahirete namzed olamaz, ahirete ehil hale gelemez ve onu kazanamazdık. Bu itibarla da dünya bizim için önemli bir bağ ve bahçedir. Nefsanî heveslerimize bakan cihetiyle ise bu dünya göründüğünden de beterdir ve reddedilmeye lâyıktır. Yani insan bu dünyada nefsine hoş gelen şeylere takılıp kalıyor ve ahireti unutuyorsa, elbette dünya işte bu yönüyle yerilmeye layıktır.

SEMADAN UZATILMIŞ

Yezid İbnu Erkam (ra) rivayet ediyor: Hz. Peygamber (sas) buyurdular ki: "Size, uyduğunuz takdirde benden sonra asla sapıtmayacağınız iki şey bırakıyorum. Bunlardan biri diğerinden daha büyüktür. Bu, Allah'ın Kitabı'dır. Semadan arza uzatılmış bir ip durumundadır. (Diğeri de) kendi neslim, Ehl-i Beyt'imdir. Bu iki şey, cennette Kevser havuzunun başında bana gelip (hakkınızda bilgi verinceye kadar) birbirlerinden ayrılmayacaklardır. Öyleyse bunlar hakkında, ardımdan bana nasıl bir halef olacağınızı siz düşünün." (Tirmizi, Menakıb 77)

AYAKKABICI

Ayakkabıcı, yeni getirdiği malları vitrine yerleştirirken, sokaktaki bir çocuk onu izlemekteydi. Okullar kapanmak üzere olduğundan, spor ayakkabılara rağbet fazlaydı. Gerçi mallar lüks sayılmazdı; ama küçük bir dükkan için yeterliydi. Onların en güzelini ön tarafa koyunca, çocuk vitrine doğru biraz daha yaklaştı. Fakat bir koltuk değneği kullanmaktaydı. Hem de güçlükle.

Adam ona bir kez daha göz attı. Üstündeki pantolonun sol kısmı, dizinin alt kısmından sonra boştu. Bu yüzden de sağa sola uçuşuyordu. Çocuğun baktığı ayakkabılar, sanki onu kendinden geçirmişti. Bir müddet öyle durdu. Daldığı hülyadan çıkıp yola koyulduğunda, adam dükkandan dışarı fırlayıp:

- Küçük!. diye seslendi. Ayakkabı almayı düşündün mü? Bu seneki modeller bir harika!.

Çocuk, ona dönerek:

- Gerçekten çok güzeller!. diye tebessüm etti. Ama benim bir bacağım doğuştan eksik.

- Bence önemli değil!. diye atıldı adam. Bu dünyada her şeyiyle tam insan yok ki!. Kiminin eli eksik, kiminin de bacağı. Kiminin de aklı ya da vicdanı. Küçük çocuk, bir şey söylemiyordu. Adam ise konuşmayı sürdürdü:

- Keşke vicdanımız eksik olacağına, ayaklarımız eksik olsa idi.

Çocuğun kafası iyice karışmıştı. Bu sefer adama doğru yaklaşıp:

- Anlayamadım!. dedi. Neden öyle olsun ki?

- Çok basit!. dedi, adam. Eğer vicdan yoksa, cennete giremeyiz. Ama ayaklar yoksa, problem değil. Zaten orada tüm eksiklikler tamamlanacak.

Hatta sakat insanlar, sağlamlara oranla daha fazla mükafat görecekler…

Küçük çocuk, bir kez daha tebessüm etti. O güne kadar çektiği acılar, hafiflemiş gibiydi. Adam, vitrini işaret ederek:

- Baktığın ayakkabı, sana yakışır!. dedi. Denemek ister misin?

Çocuk, başını yanlara sallayıp:

- Üzerinde 30 lira yazıyor, dedi. Almam mümkün değil ki!.

- İndirim sezonunu, senin için biraz öne alırım!. dedi adam. Bu durumda 20 liraya düşer. Zaten sen bir tekini alacaksın, o da 10 lira eder.

Çocuk biraz düşünüp:

- Ayakkabının diğer teki işe yaramaz!. dedi. Onu kim alacak ki?

- Amma yaptın ha!. diye güldü adam. Onu da sağ ayağı eksik olan bir çocuğa satarım. Küçük çocuğun aklı, bu sözlere yatmıştı. Adam, devam ederek:

- Üstelik de öğrencisin değil mi? diye sordu.

- İkiye gidiyorum!. diye atıldı çocuk. Üçe geçtim sayılır.

- Tamam işte!. dedi adam. 5 Lira da öğrenci indirimi yapsak, geri kalır 5 lira. O da zaten pazarlık payı olur. Bu durumda ayakkabı senindir, sattım gitti!. Ayakkabıcı, çocuğun şaşkın bakışları arasında dükkana girdi. İçerideki raflar, onun beğendiği modelin aynısıyla doluydu. Ama adam, vitrinde olanı çıkarttı. Bir tabure alıp döndükten sonra çocuğu oturtup yeni ayakkabısını giydirdi. Ve çıkarttığı eskiyi göstererek.

- Benim satış işlemim bitti!. dedi. Sen de bana, bunu satsan memnun olurum.

Şaka mı yapıyorsunuz? diye kekeledi çocuk. Onun tabanı delinmek üzere. Eski bir ayakkabı, para eder mi?

- Sen çok câhil kalmışsın be arkadaş.. dedi, adam. Antika eşyalardan haberin yok herhalde. Bir antika ne kadar eski ise o kadar para tutar. Bu yüzden ayakkabın, bence en az 30-40 lira eder.

Küçük çocuk, art arda yaşadığı şokları üzerinden atabilmiş değildi. Mutlaka bir rüyada olmalıydı. Hem de hayatındaki en güzel rüya. Adamın, heyecandan terleyen avuçlarına sıkıştırdığı kağıt paralara göz gezdirdikten sonra, 10 liralık banknotu geri vererek:

- Bana göre 20 lira yeterli.. dedi. İndirim mevsimini başlattınız ya!..

Adam onu kıramayıp parayı aldı. Ve bu arada yanağına bir öpücük kondurdu. Her nedense içi içine sığmıyordu. Eğer bütün mallarını bir günde satsa, böyle bir mutluluğu bulamazdı. Çocuk, yavaşça yerinden doğruldu. Sanki koltuk değneğine ihtiyaç duymuyordu. Sımsıcak bir tebessümle teşekkür edip:

- Babam haklıymış!. dedi. 'Sakat olduğum için üzülmeme hiç gerek yok!' demişti.

Her rüzgar savuracak
bir toz bulur,
Her hayat yaşanacak
bir can bulur,
Her umut gerçekleşecek
bir düş bulur
Bulunmayacak tek şey
senin benzerindir

Bize Allah'ı (cc) anlatan birçok delil vardır. Bunlardan üçü çok açıktır. Görenler için bu deliller yeter. Ama bu delillere nasıl bakılacağını bilmek gerekir.

■ ALİ DEMİREL

Allah'ın varlığının delilleri

Rabb'imizin varlığı delil gerektirmeyecek kadar açıktır. Ne var ki, varlığı her şeyden açık olan O yüce Yaratıcı, Zatı itibarıyla gözlerin bizzat göremeyeceği, idrak edemeyeceği kadar da yüce ve eşsiz bir varlıktır. Bu itibarla yüce Yaratıcı kendisini bize, Zat'ıyla değil, yaratmış olduğu eserler ve göndermiş olduğu rehberlerle tanıtmak istemektedir. O'nu bize anlatan veya bizi O'na götüren deliller sayısızdır. Bu delillerin en büyükleri şunlardır:
1. Kâinat
2. Kur'an-ı Kerim
3. Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem)

1. Kâinat önemli bir delil

Muhteşem bir sanat eseri olan kâinat, insandaki aklî ve hissî bütün duyguları fazlasıyla uyaracak inceliklere, güzelliklere ve sırlara sahiptir. Bu âlemde, görebilen gözler için her şey, şüpheye yer bırakmayacak şekilde O'nun varlığını haykırmaktadır. Nitekim "Hiç gökleri ve yeri yaratan yüce Yaratıcı hakkında şüphe edilebilir mi?" ayet-i kerimesi bu hakikati dile getirmektedir. İnkâra şartlanmamış her bir akıl, kâinatın göz kamaştıran mimarisi ve baş döndüren düzenli işleyişinden hareketle, kâinattan objektif veriler elde edebilir ve onu âdeta bir kitap gibi sayfa sayfa okuyabilir. Zaten kâinatı büyük bir kitap olarak kabul edebiliriz. Bu kitabın her kelimesi, hatta her harfi öyle mucizeli bir şekilde yaratılmıştır ki, en küçük bir zerresini dahi tam yerinde yaratabilmek için, bütün kâinatı yaratabilecek sonsuz bir kudret lazımdır. Allah'ın dışında, bütün tabiî sebeplerin, sözgelimi iradeye ve güce sahip olsalar dahi bu kitabın bir harfini bile yaratmaları mümkün değildir. Çünkü bu harf, özellikle canlı bir mevcut olsa, kâinat kitabının bütün kelimeleri ile doğrudan ilgilidir.

Kâinat kitabının bütün harfleri ve hatta noktaları, tek tek veya birleşmiş halleriyle yani kelime, cümle, paragraf oluşturmuş şekilleriyle yüce bir Zat'ın varlığına ve birliğine şahitlik etmekte ve "O'nu övgü ile tesbih etmeyen hiçbir şey yoktur." hakikatini haykırmaktadırlar. Çünkü kâinat, İlâhî sanatın sergisi ve Allah'ın varlığını ilan ve ispat eden en büyük delildir. Kâinattaki varlıklar ise Allah'a ayna olan İlâhî birer memur, anlamlı birer harf, birer sa-

nat mucizesi ve nihayetsiz kudret sahibi bir sanatkârın mukaddes isimlerinin tecellileridir.

Rahmetin bütün mahlukatı kuşatması, hayattaki mucizenin zuhur etmesi, bütün kâinatın nihayetsiz ihtiyaçlarıyla her an yoktan yaratılması ve durmadan değişmesi, varlık âleminin zerrelerinden her bir zerresinde tecelli eden öldürme ve hayat verme kanununun her an görülmesi, her bir şeyin hal ve söz diliyle tesbihatta bulunmaları yüce bir Yaratıcı'nın varlığına işaret etmektedir. İşte kâinattaki bu muhteşem düzen, bu düzeni idare eden bir düzenleyicinin varlığını, birliğini, sınırsız bir kudret, ilim ve iradeye sahip olduğunu göstermektedir ki, bu varlık Allahu Teala'dır.

FOTOĞRAF: REUTERS

2. Kur'an-ı Kerim

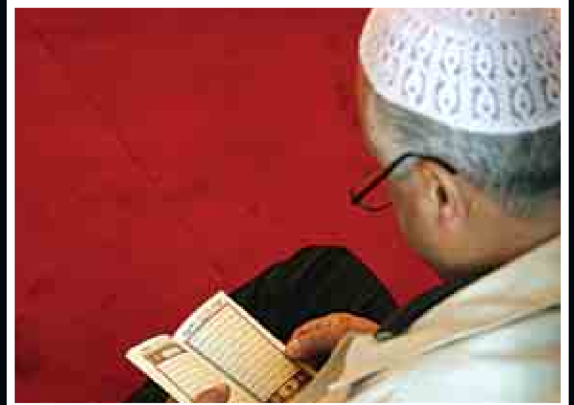
Kur'an, Allah'ın varlığını ispat eden diğer bir delildir. Şu muazzam kâinattaki var olan her şey, bir yaratılış ayetidir ve Kur'an ayetleri bu yaratılış ayetlerini okuyarak, insanların anlayabileceği bir dile tercüme etmektedir. Yaratıcı'nın güzel isimlerinin, yaratılıştaki düzenin gereği olan sebepler ağının gerisinde gizlenmiş manevi hazinelerini keşfedip insanların istifadesine sunmaktadır. Kur'an, İlâhî takdirin birbiri ardı sıra dizdiği hâdiseler zincirinin oluşturduğu şu kâinat kitabının satırları arasında gizlenmiş, Yaratıcı'yı tanımaya vesile olan gerçekleri açan bir anahtardır. Kur'an'ın lafızları ise; hidayet cevherinin birer parlak ışığı, iman hakikatlerinin kaynağı ve İslam esaslarının madeni, kelimeleri; hoş mânâların definelerine birer anahtar, ayetleri ise bir mücevher sandığı ve kemal hazinesinin ve ilim definesinin anahtarıdır.

Tabiata bir sanat eseri olarak bakın ve ondaki sanatı keşfedin.

3. Peygamber Efendimiz

Risalet semasının güneşi, bütün peygamberlerin efendisi, Kur'an'ın tercümanı, şaşırmaz ve şaşırtmaz en doğru rehber ve en mükemmel üstad olan Efendimiz, her söz ve hareketiyle Cenab-ı Hakk'ın varlığını ispat etmektedir. O, getirdiği Kitap ve o Kitap'a göre ortaya koyup uyguladığı hayat (temsil) ve gösterdiği hedeflerle Allah'ı tanıtan canlı bir örnektir. Çöl ikliminde yaşayan bedevi kabilelerden asırlara hitap edecek medeniyetler kuran bir toplum vücuda getirmesi güçlü bir delildir.

FOTOĞRAF: KÜRŞAT BAYHAN

AŞIRI GÜVEN DUYGUSU ÇOCUKLARI EGOİST YAPAR

HAZIRLAYAN:
ADEM GÜNEŞ

FOTOĞRAF:
TUBA ÖZDEN

Kendine güvenen ve sadece kendi ayakları üzerinde duran çocuk yetiştirelim düşüncesi doğru bir yaklaşım olarak kabul edilir. Halbuki bu egoist, bencil ferdlerin doğmasına sebep olabilir.

Üniversite ikinci sınıfta, "çocuk psikolojisi" dersine gelen Hollandalı bir profesörün sözleri hâlâ kulaklarımda çınlıyor. Klinik psikiyatr olan hocamız Cees Van Der Hilst şöyle söylemişti: "Çocuklarımıza kendi ayakları üzerinde, kimseye muhtaç olmadan yaşaması gerektiğini öğretirken, ne yazık ki biz, büyük bir hata yaptık. Hastalıklı ruha sahip insanlar yetiştirdik. Korku, panik ve güven duygusundan yoksun. Hayatı hep bir savaş gibi algılayan bir toplum haline geldik. Benim kliniğime gelen hastalarımın birçoğu, kendi ayakları üzerinde durma mücadelesi verirken, yorulup pes eden veya yıkılan kişilerden oluşuyor. Ben, sağlıklı insanı, 'kendi ayakları üzerinde durabilen değil, başkaları ile yardımlaşarak ayakta durmaya çalışan insan' olarak tarif ediyorum." demişti.

Bu sözler, emekliliğine az kalmış ve tüm ömrünü on binlerce ruh hastasını gözlemleyerek geçirmiş, yaşlı bir psikiyatrın samimi tespitleri idi. O halde, anne ve babalar, çocuklarını yetiştirirken, çocuklarının, ileride taşıyamayacağı bir yükün altına girmelerini teşvik etmek, tek başına ayakta kalma mücadelesine yönlendirmek yerine, onları, sosyal çevreyle dayanışarak hayatlarını sürdürmeye teşvik etmelidirler.

Hayat bir savaş değil

Sırtına, taşıyamayacağından fazla yük yüklenmiş, hayatı bir mücadele ve ayakta kalabilme savaşı olarak tanımış çocuklar, korku, endişe ve şüphe içinde kalarak etraf ile iletişim kuruyorlar. Her an kendisinin bir darbe alacağını, her an aldatılacağını ve her an mahvolacağının endişesi ile çevrelerine şüphe ile bakıyorlar. Ve, bu gergin bekleyiş bir gün akıl zembereğinin boşalmasına kadar devam ediyor.

Kendi ayakları üzerinde durma mücadelesi veren çocuğun hali, bir deniz yolculuğuna çıkmış şu yolcunun haline benziyor: Bir adam, uzun bir yola çıkmak üzere gemiye biner. Çıktığı bu yolculukta, kimseye muhtaçlık duymadan ve kendi ayakları üzerinde yolculuğunu sürdüreceğine inanır. Kimseye güven duymamaktadır ve sırtındaki yükü de bu yüzden yere koymamaktadır. Kendisinin bu garip tutumuna şahit olan diğer yolcular, "Kendine yazık ediyorsun, yolculuğumuz çok uzun, sırtındaki yükü indir ve dinlenmek üzere otur." dediklerinde, onun cevabı "Hayır ben eşyamın kayıp olmasını istemiyorum. Kendi ayaklarım üzerinde durabilecek ve kendimi idare edebilecek gücüm de var." diye cevap verse, ne kadar akıllıca bir cevap olmuş olur?

İnsan uzun deniz yolculuğuna çıkmış bir yolcu gibidir. Geminin kaptanına güvenmelidir. Sırtındaki yükü güven içinde yere indirmeli, aynı gemide yolculuk yapan diğer yolcularla tanışmalı ve dayanışmalıdır. Yoksa bu yolculuğun belli bir noktasında, taşımaya çalıştığı yükün ağır baskısı altında kalarak yere yığılabilir.

Hollanda Devlet İstatistik Enstitüsü (CBR)'nün yaptığı araştırmaya göre, Hollandada 8-11 yaş arası çocukların yüzde 7'si ağır psikolojik problem yaşıyor. Yine aynı kurumun yaptığı araştırmaya göre, stres ile tanışma yaşı 8 yaşına inmiş. Halbuki daha ergenlik çağında bile olmayan bu çocuklar için hayat, rengarenk ve eğlence dolu bir lunapark gibi olması gerekirken, ne oldu da daha hayat yolculuğunun başladığı ilk yıllarda çocuklar ağır psikolojik problemler yaşıyorlar?

Bütün dünya sizin olsa!

Bütün insanlar bir gün dünyayı terk etseler ve Mars'a gitseler. Ve dünyadaki her şeyi de size bıraksalar. Dünyadaki bütün arabalar park yerlerinde öylece bekliyor. Hepsi sizin. Tüm ülkelerin başbakanı da, kralı da, kraliçesi de sizsiniz. Dünyadaki tüm Euro'lar, dolarlar ve Yeni Türk Liraları da sizin. Evler, apartmanlar... Gözünüzün görebildiği her şey sizin olsa. Ama sizden başka bu dünyada bir kişi daha yoksa... Mutlu olur musunuz? İşte size tek başınıza ayakta durabilecek tüm güç, kuvvet ve servet. Tüm bu imkanlar sizde olsa, kendinize bir cumartesi gününü ayırıp, çarşıda alışverişe gitme heyecanı duyar mısınız? Bir bayram heyecanla erkenden kalkıp, bayram gününün mutluluğunu yaşayabilir misiniz? Yaşayamazsınız. Çünkü insan tek başına ayakta durmak üzere programlanarak yaratılmış bir canlı değildir. Aksine insan, her bir ihtiyacı için bir başkası ile dayanışma içerisinde olması gereken sosyal bir zirve noktasıdır. Tüm bunları teker teker analiz ettiğimizde görüyoruz ki, insanın tek başına ayakta durmaya çalışması onun ruhen yıpranmasından başka bir şey değildir.

FOTOĞRAF: REUTERS

Uyumlu çocuk, uyumsuz çocuk

Sağlıklı terbiye almış çocuk, "sosyal çevresi ile birlikte uyum sağlayarak ayakta durmaya çalışan çocuktur". Hatta sosyal çevresi ile uyum sağlaması bile bizce yeterli değildir. Düşünün, sosyal yaşantısı çok iyi olan bir çocuk var. Ama hayvanlara eziyet ediyor. Kuşların kafalarını kopartıyor. Kedilerin kuyruklarından tutup yere vuruyor. Bu çocuk sağlıklı terbiye edilmiş midir? Değildir elbette. O halde, sağlıklı yetiştirilmiş çocuk, "Hem sosyal çevre ile hem de hayvanlar ile uyum içerisinde olan çocuktur." dersek yeterli mi? Tabii ki değil. Örneğin bir çocuk düşünün, sosyal çevresi ve hayvanlar ile ilişkisi mükemmel.

Ama önüne geçen ağacın yapraklarını yoluyor. Çiçekleri kopartıp, dalları kırıyor. Elindeki kimyasal ve zehirli maddeleri sağa sola savuruyor. Bu çocuk ruhen sağlıklıdır, diyebilir miyiz? Tabii ki değil. O halde tanımımızı genişletirsek eğer, "Sağlıklı terbiye almış çocuk, sosyal çevresi ile dayanışma ile yaşayan ve kendi dışındaki, canlı ve cansız varlıklar ile uyum içerisinde olmaya çalışan çocuktur." diyebiliriz. Ama bu tarif bile, belki sağlıklı bir terbiye metodunu en kapsamlı şekilde tarif etse de yine yeterli değildir. Çünkü insan ihtiyaçlarının içerisinde bir de sonsuzluk isteği vardır. İnsan ölümü sevmez. Yok olmayı istemez. Bir insan, bir gün yok olacağına, her şeyin birden sona ereceğine inanıyorsa, o insan her ne kadar ruhen sağlıklı gibi görünse de beyninin bir köşesini kemiren "yok olma endişesinin" ağır baskısına yenik düşecektir. "O halde sağlıklı terbiye nedir", sorusuna, "sosyal çevresi ile dayanışma ve yardımlaşma ile yaşamaya çalışan, kendi dışındaki canlı ve cansız varlıklara değer veren... Ve sonsuzluk istek ve heyecanını yok etmemiş çocuk, sağlıklı terbiye edilen çocuktur." diyebiliriz.

FOTOĞRAF: TURGUT ENGİN

TAMAMEN BAĞIMSIZ ÇOCUK, DİSİPLİNSİZ ÇOCUKTUR

Anne babalar çocuklarını en iyi şekilde yetiştirmeye çalışırken, bir yandan onları kendi ayakları üzerinde durmaya teşvik ettikleri gibi, diğer yandan onları da otonom (bağımsız) olmaya yönlendirmektedirler.

Uzun yıllar üniversitelerde ders vermiş bir psikolog, otonom çocuk yetiştirmeyi "başa bela" yetiştirmekle eşdeğer görüyordu. "Hayatı "benmerkezci" olarak algılayan çocukların ne zaman ne yapacağı ve kimin başına hangi belayı açacağı bilinmez." diyordu. Böylesi bir çocuk için hayatın anlamı zevktir. Hayatın anlamı özgürlüktür. Hayatın anlamı "ben"dir. Geri kalanlar ise "sizin problemlerinizdir". Ona göre, "problem çözmek ve başkalarının derdi ile dertlenmek bir ahmaklıktır".

Belki çocukluklarda, bebeklik yıllarındaki o sempatik ve sevimli hal bu çirkin davranışın çirkinliğinin görünmesine engel olabilir. Ancak, çocuk yetişkin olmaya başladıkça ve ergenliğe doğru adımlar atıldıkça, otonomi çocukların anne ve babaları için birer kâbus halini alabilir.

Hayat trafik gibidir

Trafikte arabalar her ne kadar birbirinden bağımsız hareket ediyor olsalar da, her bir trafik kuralı her bir sürücüyü bir diğerine bağlı hale getirmektedir. Siz trafikteki bir araba sürücüsü olarak, ben bağımsızım ve kimseye uymak zorunda değilim diyerek, dönüşlerde sinyal vermeden dönebilir misiniz? Kırmızı ışıklarda durmadan yolunuza devam edebilir misiniz? Hız sınırı konulmuş yollarda "hiç umurumda bile değil" diyerek sürat yapabilir misiniz? Tabii ki yapamazsınız. Yaparsanız trafik canavarı olursunuz. O halde nasıl ki, trafikte bağımsız olunamıyorsa, sosyal yaşantıda da bağımsızlık diye ve otonomi diye bir şeyden söz edilemez. Eğer bir çocuk bu düşünce ile yetiştirilmeye çalışılırsa, tıpkı trafik canavarının trafiği bir kâbusa çevirdiği gibi, böylesi bir çocuk da sosyal yaşantıyı bir kâbus haline getirebilir. Bundan da en başta anne ve babalar zarar görür.

O halde, anne babalar çocuk terbiyesinde hedef olarak otonomiyi ve bağımsızlığı değil, vicdan kültürünü ve bağlılığı seçmelidirler.

Güçlünün her zaman kazanacağı düşüncesi ile hayata alıştırılan çocuklar, genellikle kendilerinden güçlü kişilerin gücü altında ezilmeye de mahkum olmaktadırlar. Her şeyi güç ve kendi başarısı ile elde ettiğini düşünen çocuklar, bunun böyle olmadığını ve olamayacağını anladığı an, büyük bir ruhi çöküntü ile karşılaşmaktadırlar. Sokak ortasında dayak yiyen bir çocuğun feryatlarına, yardım için koşanlar, o çocuğa yardım edip, zavallı bir adamın elinden kurtarsalar da daha sonra kurtardıkları çocuk, "Ben kendimi kendim kurtardım. Yardım diye bağırdım ve kurtuldum." dese, kendisine yardım edenlere karşı ne kadar nankörlük etmiş olur.

FOTOĞRAF: AP

Çocuk benmerkezci değil dayanışmacı olmalı. Hayatın zorlukları paylaşabilmeyi öğrenmeli.

Hayat zordur. İnsan ise zayıf. Ve bu zayıf insanın ihtiyacı sınırsız. Sınırsız ihtiyaç sahibi insanın imkanları ise sınırlıdır. Tüm bu zafiyet içerisindeki insanın, kendi sınırlı güç ve kuvvetine güvenerek değil, Allah'a güvenerek yaşaması onu ruhen daha da mutlu edecektir. "Aslan oğlum sen yapabilirsin. Aferin kızım, sen edebilirsin." yerine, "Aslan oğlum sen yapabilirsin; ama unutma Allah dilerse bu işin olur." demek daha uygun olacaktır.

O halde, anne ve babalar, kendine güvenen değil, Allah'a güvenen çocuklar yetiştirmelidirler. Tüm prensip ve terbiye yöntemlerini bu doğrultuda kullanmalıdırlar.

a.gunes@pedagoji.org

Salih Yusufoğlu
s.yusufoglu@zaman.com.tr

1 Asıl adı Muhammed ibnu İdris olan İmam Şafii, İmamı Azam Ebu Hanife'nin vefat ettiği yıl olan Hicri 150 senesinde Filistin'in Gazze şehrinde doğdu. Babası Kureyş kabilesine mensup olan İmam Şafii, henüz beşikteyken pederini kaybetmişti.

2 Küçük yaşlarda Gazze'de ilim tahsil etmeye başlayan İmam Şafii, Kur'an'ı hıfzetmişti. Sonra Mekke'ye giderek burada hadis eğitimi aldı.

3 Fasih Arapçayı öğrenmek amacıyla çölde Huzeyl kabilesinin arasında on yıl yaşadı ve burada çok iyi ok atmayı öğrendi.

4 İmam Şafii yirmi yaşlarında iken, fetva verecek ve hadis rivayet edecek bir mertebeye ulaştı.

5 Daha sonra Medine'nin imamı Malik ibnu Enes'e giden İmam Şafii, Malik ibnu Enes'in vefatına kadar ondan ders aldı.

6 Yemen'in Necran bölgesi kadılığına getirilen İmam Şafii, burada adaleti tam olarak gerçekleştirdi. Fakat sonraları Yemen'e gelen yeni vali, Şiilik propagandası iftirasıyla onu Halife Harun Reşid'e şikayet etti. Güzel bir savunma yapması ve nüfuz sahibi sevenlerinin araya girmesiyle İmam Şafii ölümden kurtuldu.

7 34 yaşındayken başına gelen bu olaydan sonra kendini tekrar ilme veren İmam Şafii, Bağdat'ta Muhammed ibnu Hasan'ın derslerini takip etti. Böylece hem Irak'ın hem de Hicaz'ın fıkhını birleştirmiş ve çağın en büyük fakihlerinden ders alarak fıkıh ilminin kurallarını tespit edecek kadar yüksek bir mertebeye ulaştı.

8 İmam Şafii daha sonra Mekke'ye döndü ve Harem-i Şerif'te ders vermeye başladı. Hac mevsiminde pek çok alim onunla görüşür, dersine katılırdı. Bu esnada Ahmed ibnu Hanbel de onunla görüştü. İmam Şafii, Mekke'de iki yıl kaldıktan sonra Bağdat'a geri döndü.

9 İmam Malik'in bazı görüşlerine muhalefet eden İmam Şafii, Malik'in çok sevildiği Mısır'daki alimlerden tenkit aldı. Kendisine, "Bunu neden yapıyorsun?" denildiğinde, hakperest imam şu cevabı verir: "Üstadım dostumdur, Hak da dostumdur, bunlar birbirleriyle karşılaşınca Hakk'ın dostu olmak daha evladır."

10 Bugün Şafii mezhebine mensup milyonlarca Müslüman'ın yolunu aydınlatan İmam Şafii Hazretleri, Mısır'da 20 Ocak 820'ye rastlayan Hicri 204 yılı Recep ayının son gecesi, 54 yaşında vefat etti. Kabri Mısır'da bulunan büyük mezhep önderine binler fatiha gönderiyoruz.

FOTOĞRAF: AP

Milyonlarca Müslüman'ın yolunu aydınlatan rehber:

İMAM-I ŞAFİİ

DERS-6

Anne-babalar!

Değişime ve gelişime hazır mısınız?

Her ebeveyn kendisini farklı yönleri ile tanıdıktan sonra bazı davranışlarını değiştirmesi gerektiğini, bazılarını ise daha da geliştirmesi gerektiğini düşünebilir. Örneğin; çocuğunun beğenmediği her davranışı karşısında sinirlerine hakim olamayan ve şiddete başvuran bir baba bu davranışını değiştirmek, çocuğunu iyi gözlemlediği için sıkıntılarını fark edebilen bir anne bu davranışını biraz daha geliştirmek isteyebilecektir.

Birçok ebeveyn değişim için nereden başlayacağını bilemez ve bu sebeple çaba da göstermez. Sonuç olarak değişim yaşanmadığı gibi hatalı yaklaşımlar nedeni ile çocuğun psikolojisi ciddi anlamda etkilenir.

Burada sorun herhangi bir sorun olabilir. Sorun kimi zaman çocuklarda görülen davranışlarla ilgili, kimi zaman ise ebeveynin kendisinde halledemediği davranış ve özelliklerle ilgili olabilir. Her iki durumda da ebeveynin toparlanması ve yapıcı çözümler üretebilmesi için değişime kendisinden başlaması gerekebilir.

Değişime nereden başlamak gerek?

Değişime evvela ruhsal ve bedensel durumu değiştirmeyle başlamak gerekir. Sonrasında düşünceler, duygular ve davranışlar değişecektir. Yani istenmeyen davranış değişecek ve yerine olması gereken davranış benimsenecektir. İsterseniz gelin bu aşamaları kısaca bir inceleyelim ve değişimde 4D kuralı diyelim.

Değişimde 4D kuralı

DURUMLAR

Değişim için işe durumunuzu tanımlamakla başlayacaksınız.

Bedensel ve ruhsal durum: Bedensel durumdan kastım, gerek duruş gerekse hareketlerdir. Bezgin ve çökkün bir beden hali, değişim yaşayacağına kendini inandıramaz. Göründüğü gibi hisseder. Yani değişim adına ümitsizdir. Mesela omuzları çökmüş, sureti hüzün giymiş bir anne kendisine güvenemez. Bu sebeple sorun ne olursa olsun evvela kendine güvenen, ümitli ve pozitif bir beden hali gerekmektedir. Bireyin dik durması ve kendisine çekidüzen vermesi önemlidir. Kendine güvenen bireyin duruşu beyne pozitif mesaj ulaştırır ve değişim için gerekli enerjiyi ebeveyn kendisinde hissetmiş olur.

Ruhsal durum derken ise özellikle bireyin geçmiş ve gelecek zaman etkisinden sıyrılıp bulunduğu ana yoğunlaşması gerektiğini kastediyorum. Yani sorunun geçmişteki etkileri ve henüz gelmemiş, gelecekteki sıkıntıları düşünüldüğünde birey sorunun büyüklüğü altında ezilir ve

ümitsizliğe kapılır. Mesela "Çocuğum yine bana bağırdı ve hakaret etti, bu kaç yıldır böyle!" diyerek geçmişe yoğunlaşan ve "Hep böyle kalacak galiba!" diyerek geleceğe yoğunlaşan birey, içinde bulunduğu anı düşünemeyecek hale gelir. Bu ümitsiz ruh hali ise bünyesinde değişim için mevcut bulunan enerjinin harcanmasına neden olur. Öyleyse değişime önce bedenimizle ve hemen sonrasında da geçmişe ve geleceğe dağılmasını engelleyeceğimiz bakış açımızla yani ruhsal yapımızla başlamak durumundayız.

DÜŞÜNCELER

Bedensel ve ruhsal anlamda kendini toparlayıp değişime başlayan birey için değişimin ikinci basamağında düşünceler vardır. Yani "yapamam", "başaramam" gibi negatif düşünceleri önce zihinden ve sonra da dilden tamamen çıkarmak gerekir. Düşüncenin hep pozitife odaklanması ve terminolojinin bu doğrultuda şekillenmesi gerekmektedir. Pozitif düşünce ile birlikte düşünülen hedefin gerçekten istenilmesi önemlidir. Hedeflenen davranışların düşüncede netleştirilmesi ve tanımlanması da bireyin şartlanmasını sağlayacaktır. Örneğin "Ben çocuğumu, hata yapınca ona bağırmadan uyarmak istiyorum." diye netleşen bir hedef, değişimi hızlandıracaktır.

DAVRANIŞLAR

Evet durumların, düşüncelerin ve bunlara bağlı olarak duyguların değiştiği yerde istenilmeyen davranış, yerini hedeflenen davranışa bırakır. Değişim sağlanmış olur.

Bu sıralanan dört madde birbirine bağlı zincir halkaları gibidir. Dolayısıyla adım atılınca sıradaki maddeler arkasından otomatikman sürüklenir. Yeter ki isteyin. Evet sevgili ebeveynler hiç vakit kaybetmeden işe başlayın. Önce neleri değiştireceğinize karar verin, arkasından da değişim formülünü hayatınıza geçirin.

DUYGULAR

Düşüncede pozitif olan birey kendini rahat ve mutlu hisseder. Huzurlu bir yapı ise yani duygudaki rahatlama ise değişime devam arzu ve iştiyakı doğurur. Unutmayın beyin düşünce boyutuyla komut alır ve kalp hisseder. Sonrasında ise birey aşamalarını tamamlar ve değişim büyük bir oranda başlamış olur.

FOTOĞRAF: AA

HAYIRLI BiR KOMŞU MUSUNUZ?

Evlerimiz duvar duvara, sefertası gibi üst üstedir. Komşumuzla aramızda el kalınlığında bir duvardan başka perde yoktur.

■ AHMED ŞAHİN

Evlerimiz duvar duvara, sefertası gibi üst üstedir. Komşumuzla aramızda el kalınlığında bir duvardan başka perde yoktur. Öyle ise çok dikkatli olmaya mecburuz. Ne biz onu rahatsız etmeliyiz ne de o bizi rahatsız etmelidir. Madem bir evin muhtelif odaları hükmündeki dairelerde yan yana, üst üste yaşamaya mecburuz, öyle ise birbirimizi incitmekten çekinmeli, rahatsızlık vermekten korkmalıyız. Şayet komşu hakkını biliyor, komşuyu rahatsız etmenin vebalini idrak etmiş bulunuyorsak… Komşu hakkı çok mu mühim? Komşuyu rahatsız etmenin vebali pek mi ağır? İsterseniz bu konuda bazı hadislerin ikazına bir göz atalım. Bakalım Efendimiz (sas) komşunun komşusunu rahatsız etmesini nasıl nazara veriyor, kaba saba komşulara, çevresini incitmekten çekinmeyen anlayışsızlara ne türlü ihtarda bulunuyor Buhari ve Müslim'in naklettiği hadisin ikazı:

- Allah'a ve ahiret gününe iman eden kimse komşusuna eziyet etmesin!
- Allah'a ve ahiret gününe iman eden kimse misafirine ikram etsin!
- Allah'a ve ahiret gününe iman eden kimse, ya hayır söylesin, yahut da sükut eylesin!

* * *

Efendimiz (sas) Hazretleri bir defasında komşu hakkından bahsediyordu. Bir ara sesini yükselterek şöyle buyurduğu duyuldu:

- Vallahi iman etmiş olmaz! Vallahi iman etmiş olmaz! Vallahi iman etmiş olmaz! Dinleyenler heyecanlanmışlardı. İman etmiş olmayanın kim olduğunu merak ederek sordular:

- Ya Resûlallah, kim iman etmiş olmaz? Buyurdu ki:

- Komşusu kendisinden emin olmayan kimse (tam) iman etmiş olmaz!

* * *

Evet, gerçek mü'minden konu komşu emin olur, haksız yere rahatsızlık görmezler, zulmüne, sıkıntısına maruz kalmazlar. Çünkü mü'min bilir ki, imanda kemale eren kimse, komşusuna eziyet etmekten çekinir, rahatsızlık vermekten korkar. Nitekim Efendimiz komşusunu rahatsız edip, eziyet veren kimsenin bunu bizzat kendisine yapmış olacağını haber verdiği hadisinde şöyle buyurmuştur:

- Kim komşusuna eziyet ederse bilsin ki bana eziyet etmiştir!
- Kim bana eziyet ederse bilsin ki Allah'a (cc) eziyet etmiştir.

* * *

Bir defasında Efendimiz savaşa çıkmıştı. Düşmanla karşılaşmak üzere iken durdu ve çevresine buyurdu ki: - Komşusuna eziyet edip, rahatsızlık veren bizimle savaşa katılmasın. Ayrılıp çıksın! Muhtemeldir ki, onun bu günahı savaşı kaybetmeye sebep olur. Evet, komşuya haksızlık etmek, rahatsızlık verip zulümde bulunmak öylesine ağır günahtır ki, bu günahı yüzünden içinde bulunduğu ordu savaşı kaybedip, mağlubiyete bile düşebilir.

* * *

Komşunun komşuya ilgi göstermeyip onu derdiyle, sıkıntısıyla baş başa bırakmasını uygun görmeyen Efendimiz bir hadisinde de şöyle buyurdu:

- Tam iman etmiş olmaz, kendisi tok olarak uyurken komşusunun aç olarak yattığını bilen kimse.

Bu konudaki ikazını tekrarlayan Efendimiz bir diğer hadisinde de şöyle buyurmuştur:

- Yanı başında aç, bîilaç yaşayan komşusuna ilgi göstermeyen kimse (kâmil) mü'min sayılmaz! Bahsi bir hadis mealiyle bağlayalım:

- Arkadaşın hayırlısı arkadaşını terk etmeyendir. Komşunun hayırlısı da komşusunu terk etmeyendir! Ne dersiniz? Hayırlı arkadaş, hayırlı komşu musunuz?

Komşu hakkı çok önemlidir. Hasta olunca ziyaretine gitmeliyiz. Elimizden geldiğince, ihtiyacına yardım etmeliyiz. Komşuya hürmet onunla iyi geçinmektir. Diyelim ki, üst kattaysak ve alt kattaki komşumuz bizden razı değilse onu razı etmek için fedakârlıktan kaçınmamalıyız.

Paralarını çalan hırsızla dost oldular

Rahmi bey ve Mine hanım bir "sözde" eczacı kalfası tarafından dolandırılmış, hatta çocukları da kaçırılmıştı. Çok geçmeden zanlı yakalandı. Peki İzgi ailesi şimdi ne yapacaktı?

■ **ŞEMSİNUR ÖZDEMİR**

İşsiz, beş parasızdı. İstanbul'un varoşlarında bir semtte üç çocuğu ve eşiyle birlikte yaşıyordu. Günlerini iş arayarak geçiriyordu ancak nafile... Borç alabileceği kimse de yoktu. Halbuki biraz sermaye ile bir tezgah açsa üç-beş bir şeyler satabilse kıt kanaat geçinebileceğini düşünüyordu. Bütün sıkıntıların canına tak ettiği bir gün ihtiyacı olan parayı çalmaya karar verdi. Banka soymayacaktı elbette. Gazeteci Mine İzgi ve Kur'an kursu öğretmeni eşi Rahmi Bey'in Bahçelievler Soğanlı'da bulunan kafesini gözüne kestirdi. Zekice bir plan yaptı kendine göre. Müşterileri çoğunlukla öğrenci olduğu için ellerinde bir hayli bozuk para olmalıydı. Bir öğlen vakti büfenin içi çocuk kaynarken geldi. Mine İzgi ve kız kardeşi çocuklara kağıt, kalem, sakız, hamburger yetiştirme telaşındaydı. Şöyle bir dolaşıp Mine Hanım'a, arka caddedeki eczaneden geldiğini, bu gece nöbetçi olduklarını, bozuk paraya ihtiyaçları olduğunu söyledi. "Şimdi olmaz, akşamüzeri gel konuşalım." diyerek başından savdı Mine Hanım. İkindiden sonra tekrar geldi. Mine Hanım o gün dükkan kirası verecekti. Bir torba dolusu bozuk para vermektense paralarını bütünletmenin iyi olacağını düşündü.

Sözde eczacı kalfası Mine Hanım'a paraların eczanede olduğunu söyleyip almak için birlikte gitmeyi önerdi. "Paraları buraya getir." demek gelmedi aklına onun da. Bozuk para torbasını nezaketen istiyormuş gibi 'ben taşıyayım' diyerek aldı adam. Birlikte sokağa çıktılar. O sırada bir arkadaşının 9 yaşındaki oğlu İkbal'i gördü. 'Hadi birlikte gidelim' diyerek tuttu elinden Mine Hanım.

Ana caddede bir süre yürüdükten sonra sözde kalfa özür dileyerek "Paralar eczanede değil, hemen şu sokaktaki evde. Ben gidip alıp geleyim. Siz yorulmayın. Güvenmezseniz İkbal de benimle gelsin." dedi. Bu teklife nasıl razı olduğunu bir türlü anlayamadı Mine Hanım. Adamla çocuk apartmana girdikten sonra aklı başına geldi. Eczaneye gidip adamın orada çalışıp çalışmadığını sordu. Hayır, orada çalışmıyordu. "Çocuk kaçırdılar!" diye bağırmaya başladı. Hemen etrafına kalabalık toplandı. Çocuk ve adam tarif edildi. Bu arada birinin aklına polisi aramak geldi. Karakol çok yakın olduğu için kısa sürede bir ekip geldi. İkbal ile hırsızın girdiği apartman didik didik arandı; ama bir şey bulunamadı. Mine Hanım'ın en büyük korkusu adamın İkbal'e bir kötülük edip canına kıymasıydı. Çevre apartmanlar ve sokaklar arandı; ama ikisi de yoktu. Bu arada İkbal'in isminden dolayı kız sanıldığını fark edemedi Mine Hanım. İkbal ismi de kulaktan kulağa yayılırken İlkbahar'a dönüştü. Umutsuzca çocuğu arayan Mine Hanım, belki gelmiştir; diye dükkana doğru giderken yolda birdenbire karşısına çıktı İkbal. Sözde kalfa, Mine Hanım eczaneye gidince ilk apartmandan çıkıp arka sokakta bir binaya girmiş; ama dönmemişti. Merdivenlerde oturmaktan sıkılan İkbal, Mine ablasına adamın kaçtığını söylemek için dükkana dönmeye karar vermişti. Bu arada İlkbahar diye bir kızın kaybolduğunu da duymuştu. Mine İzgi, çocukla birlikte karakola gidip bulunduğunu haber verdi ve hırsızdan şikayetçi oldu. Bulunacağından pek de ümidi yoktu.

Bir hafta sonra Şirinevler'deki ana caddede eşinin kullandığı arabayla ilerlerken karşı kaldırımda yürüyen adamı hemen tanıdı. Arabanın durmasını beklemeden kendini dışarı atıp akan trafikten hızla geçerek adamın yakasına yapıştı. Bir taraftan da "Sen osun!" diyordu. Adam da 'Hayır abla, beni birine benzettin' diyerek kurtulmaya çalışıyordu. Bu arada Rahmi Bey yetişti; ancak adam ellerinden kurtulup ara sokakta kaçmaya başladı. Rahmi Bey de arkasındaydı. O sırada lokantada yemek yiyen bir polis memuru dışarıdaki patırtıyı fark etti. Rahmi Bey'in soluğunun kesildiği yerde yetişti ve adamı yakaladı. Sözde kalfa hâlâ inkar ediyor 'Ben ayakkabıcıyım, işim gücüm var" diyordu. Karakoldaki sorgusunda ise suçunu itiraf etti. Hayatı boyunca işlediği tek yasadışı işti bu. Çaresiz kalınca bu yola başvurmuştu. Mine Hanım'ın paralarının bir kısmıyla toptancıdan terlik almış pazarda tezgah açmıştı. Üzerindeki 150 milyon lirayı karakolda iade etti. Kalanını da ödeyeceğine söz vererek şikayetini geri almasını istedi. İkbal'in kaybolmasından dolayı yaşadığı korkuyu unutmayan Mine Hanım şikayetinden vazgeçmiyordu. O gece karakolda kalacak, ertesi gün mahkemeye çıkacaktı.

FOTOĞRAF: LEVENT GÜLER

Adam, ailesine bile hırsızlık yaptığını söylememişti. Evden merak ederler diye arayıp üç günlüğüne Ankara'ya gideceğini söyledi. Mahkeme günü gelmişti. Rahmi Bey adamın samimiyetle pişman olduğuna inanıyordu. Kendilerinden sonra başka hırsızlık yapmamasını da delil olarak görüyordu. Paralarını ödemesi şartıyla affetmekten yanaydı. Adamın en az 6 ay hapis yatma ihtimali vardı. Daha da kötüsü sabıka kaydı oluşacak, bundan sonra resmî hiçbir kurumda çalışamayacaktı. "Bir daha yapmayacağına söz ver, eşimi ikna edeyim." dedi adama ve söz aldı. İş bulmayı da vaat etti. Mine Hanım önce karşı çıktı; ama adamın yalvarmalarına dayanamayıp borçları için senet imzalatarak şikayetinden vazgeçti. Sözde kalfa bir hafta içinde kalan parayı da ödedi. İzgi ailesi ile sözde eczacı kalfasının ilişkisi burada bitmedi. Evine döndükten sonra olan biteni eşine anlatmıştı. Kadıncağız büyük bir üzüntüyle Mine Hanım'ı arayıp eşi adına tekrar özür diledi ve helallik istedi. Geçen yılki kandil gecelerinde ve bayramlarda İzgi ailesini arayıp tebriklerini ilettiler. Rahmi Bey de onları evlerinde ziyaret etti. Ramazan ayında esnaf olarak gıda yardımı yaptıkları muhtaçlar listesine onları da dahil etti. Kurban Bayramı'nda et götürdü bizzat. Rahmi Bey, aileye bu yıl da yardım edeceklerini söylüyor.

Mine Hanım, hâlâ bu ilişkiye alışabilmiş değil. Cep telefonunda hırsızın ismini görünce dehşete düşüyor. Telefonda konuşmayı eşine bırakıyor. Rahmi Bey ise topluma bir insan kazandırdığı için memnun olduğunu söylüyor. Adamın hapse girince ıslah olmayacağını, geride kalan ailesinin daha perişan olacağını hesap ederek affetmekten yana olmuş. Sözde eczacı kalfası hırsız ise bir daha böyle bir yola sapmamak için yeminli artık. Az gelirli de olsa bir işte çalışıyor. Kendisine en büyük hayat dersini veren Rahmi Bey'i de hiç unutmuyor.

Yaşananlardan sonra minik İkbal, annesi gazeteci Mine Hanım ve Rahmi bey, suçlu bir insanı topluma kazandırmanın mutluluğunu yaşıyor.

Kişinin Rabbi'yle irtibatının en yüksek olduğu yer secdedir. Ve yine bir insanın Müslüman olması da sadece kendi akıl ve iradesinin marifetiyle değil; tercihi ve Allah'ın rahmeti sayesindedir.

■ ABDULLAH AYMAZ

SECDE

uzaklardan eve dönüş gibi sanki...

Bir arkadaşımızın, yol arkadaşı İtalyan'a anlattığı 9. Söz'deki bazı gerçeklerle ilgili bilgiler, bana yeni Müslüman olmuş bazı kimselerin namazla ilgili sözlerini hatırlattı. "Bir öğle sonrası, Müslümanların yaptığını sık sık gördüğüm şekilde diz çöktüm, başımı yere dayadım ve Allah'tan bana yol göstermesini istedim.

Bu secde pozisyonunda müthiş bir huzur hissettim. Belki de o an, kalben bir Müslüman'dım, ama ayağa kalktığımda aklım resmen şehâdet getirmeye henüz hazır değildi. (...) Birkaç gün sonra şehâdet getirdim. Allah'ı tanıyıp kabul etmekle, ruhun ve aklın özgürlüğüne açılan kapıyı bulmuştum." (Kerime Slack Razi)

"Geçmişte Allah'tan Kendisine nasıl ibadet edeceğimi bana öğretmesini istemiştim. Bu bakımdan, Müslümanların namazı benim en önemli ilgi odağım oldu ve ben namaz kılmaya başladım." (Tâhire Y. Theresa Yearwood)

"Okulun tatile girmesinden dolayı evde bulunduğum bir vakitte, buğday tarlaları arasındaki tozlu yolda yürüyordum. O sırada güneş battı. Bir ilhamla, o vaktin bir ibadet zamanı, Allah'a karşı boyun eğip ibadet etme anı olduğunu fark ettim. Ne var ki, bu detaylarını kişinin kendisinin bulabileceği bir şey değildi; tam aksine, gelip geçici bir hayal veya belki de ateizmin sahih olmayan bir yaşama biçimi olduğunun farkına varmanın başlangıcı idi. (...) Nil kıyısında yürümeyi âdet edindiğim Mikyas Bahçeleri civarında yaşayan bir adamın yanına vardığımda, suya karşı duran bir tahta parçasının üstünde namaz kılıyordu. Önünden geçmek üzereydim ki, birdenbire, onu rahatsız etmemek için geri döndüm ve arkasına geçtim. Yoluma devam etmeden önce ona bakarken, benim varlığımdan habersiz, kendisi ve dini hakkındaki görüşlerimi hiç mi hiç bilmeyen bir insanın Allah ile huşu yüklü münasebetini seyrettim. Burada aklıma takılıp kalan muhteşem bir şey vardı; bu, bir Batılı için bütünüyle tuhaf bir şeydi; herkesin önünde namaz kılmak... (...)

Bir insanın Müslüman olması, kendi akıl ve iradesinin marifetiyle değil; Allah'ın rahmeti sayesindedir. Nitekim 1977 yılında Kahire'de beni İslâm'a getiren gerçek, son tahlilde, buydu." (Nûn Hâ Mîm Keller)

"Günlerden bir gün oğlum eve geldi ve bana 'Anneciğim, sen niye Müslüman olmuyorsun?' diye sordu. Bu fikir karşısında şoke oldum ve 'Asla!' dedim. 'Asla Müslüman olmam!' Oğlum ise, 'Anne' dedi 'İslam son derece saf ve temiz bir din. Günde beş vakit ibadet ediyorlar!' İslâm'la ilgili kitapları ve Kur'an-ı Azimüşşan'ın meâlini okumaya işte o zaman karar verdim. Kur'an'ı okudukça, İslâm'ın tam da benim için olduğuna iyice kanaat getirdim. Allah'a yöneldim ve sonunda İslâm'ı; huzur ve sükûnu buldum." (Fâtıma Liebenberg) "Sevgi, manevi hakikat ve Allah-eksenli düşünme noktasında derinleşen bir din bulmuştum. (...) İslam sayesinde, kendimi günün 24 saati ve haftanın yedi günü Allah'ın varlığının şuuruna ermiş olarak yaşar bir vaziyette buldum. Beş vakit namazımdan her birinin vaktini gözlüyorum. En sonunda bütün hayatım boyunca aramakta olduğum şeyi bulmuştum." (David Praderelli)

"Sanki secdeye gittiğimde barışı yakalıyorum. Sanki daha bir güvende hissediyorum kendimi. Bir selam ikliminde gibi. Secdeye gittiğimde sanki, uzaklardan evine dönmüş gibi oluyorum. Belki de Allah'a varmış gibi. Tarif edebileceğim ancak bu kadarı. Bir rahatlık, bir barış ve sükûnet hissi namaz." (Dr. Timothy Giannoti)

"Kılmış olduğumuz namazlar, bizim en büyük dayanak noktamız. Namazın en büyük özelliği de Allah'ı hatırlamamız için bizim önümüze konulmuş duraklar oluşu. Namaz vakitleri benim için gerçekten ruhumu dinlendirme zamanı oluyor." (Dr. Rosshana)

"Kur'an-ı Kerim okunurken kendimi çok iyi hissediyorum. Gerçi Arapça bilmiyorum ve kelimelerin mânalarını anlamıyorum; fakat ritmi, okuma tarzı çok hoşuma gidiyor. (...) Namaz kılarken Allahü Tealâ'nın beni dinlediğini hissediyorum. Herhangi bir sıkıntılı anımda, işimde veya eşimle ilgili bir problemim olduğunda bunu kimseye söylemiyorsam, ibadet ederken, içimden geçiyor hepsi. Namaz bittikten sonra kendimi rahatlamış hissediyorum. O artık bir problem olmaktan çıkıyor. Çünkü beklenen cevap bir süre içinde geliyor." (Sandra Hassan)

Kalbimizin gıdası, ruhumuzun âb-ı hayatı ve lâtife-i Rabbaniyemizin hava-yı nesîmini celp ve cezbeden namazı ilk tanıyanlar işte onu bu ter ü tazelik içinde ve turfanda biçimde hissedip lâhûtî zevklere gark oluyorlar.

Acaba bizlere de bir şeyler düşmüyor mu?

Secde çabuk çabuk yapılacak bir şey değildir. Kişi o hâlde kime yöneldiğini, kime iltica ettiğini çok iyi bilmelidir.

FOTOĞRAF: AFP

Hayallerime yüzme öğrettim suya düşse de KURTULACAKLAR

Rumuz: Scarlet - Antalya

30 yaşındayım. Almanya'da doğdum. İngilterede orta tahsil yaptım. Türkiye'de turizm okudum. Okul bitince bir otelde çalıştım. Yeme-içme müdürü oldum. Çocukluğum çok iyi geçmedi; ama özlüyorum şimdi. Kazandığım parayla psikolog-psikiyatrist dolaşıyorum. Bazen de ölüp gitmeyi istiyor, bazen evlenemeyeceğim diye kahroluyorum. Otele gelip yiyip-içen ve mutlu olan insanlara gıpta ediyorum. Bir gün bile otelin keyfini çıkartamadım. Zaman favori gazetem. Bir de Ailem olmasa n'apardım bilmiyorum...

FOTOĞRAF: AFP

Dr. Can
Hayalleri ve hedefleri "yaşadığı hayat"a nazaran xxLarge olan kızım. Mektubunda bahsettiğim bu hedeflere nazaran bu kadarcık bir stres içinde olman normal. Ayrıca hayallerinin birkaç beden bol olması her zaman iyidir. Zira onlar suya düştüğünde 1-2 beden çekseler bile seni sıkmaz.

Scarlet

Eşimin Skarlet isimli bir siyam kedisi vardı. Hâlâ var da onu anne-baba evinde bıraktı. Bilirsin kediler bulunduğu mekana, köpeklerse sahiplerine bağlıdırlar. İlk günlerde bana "Sen Scarlet'in babasısın" derlerdi. Ben de bu babalık davasını garipser; ama o evden kız alacağım için sesimi çıkartmazdım. Sonra kutlu insanın Ebu Hüreyre'ye "kedicik babası" ismini takmasından dolayı rahatladım. Scarlet hayran olunacak zekada, temizlikte, atletik ve onurlu bir kedi. Günde, bezelye büyüklüğünde 4-5 adet kuru mama yer, o gün öğünü 6 taneye çıkarırsa ot yiyip kusar. Hiçbir zaman mutfağa ve yemek masasına ilişmez, yılışmaz. Sürekli kendini temizler, her kendini çağrışımızda farklı farklı sesler çıkararak miyavlar ve sürekli "Ya Rahman" diye hırlar. Mahallede deli gibi sevdiği erkek siyam kedisi "Siyami" olduğu halde 10 senedir gururundan onunla birlikteliği olmamıştır.

Benim de Scarlet'le aram hiç düzelmedi. Çok sevdiği sahibi olan eşimi o evden alıp götüren hain kişi oldum hep onun gözünde. Hatta bu yüzden her ziyaretimde eşime de 5-10 dk. tafra, naz ve sitem yapar. Scarlet farklı bir yaratık. Mükemmel bir siyam. Hatta bir kedi için biraz fazla zeki ve asil. Bu yüzden onu çok mutlu göremezsin. Sorumlu, vakur, soylu; ama düşünceli ve endişeli...

Hayat biçimi

Sevgili Scarlet. Hiçbirimiz hayatın kullanma kılavuzunu yanımıza alarak gelmiyoruz. Nasıl yaşayacağımızı yaşarken öğreniyoruz. Yaşamak istediğimiz hayat, yaşadığımız hayat ve yaşamamız istenen hayatın iç açılarının toplamında "ortaya karışık" bir hayat çıkarıyoruz kendimize, maalesef... Senin bu durumuna belki bazıları güler. Bense (sana tuhaf gelir) defalarca tesisatçı İsmail abiye tamir ettirdiğim ve her defasında "yalama" olan göz vanalarımı tutamadım. Birisi ise "beni çok şaşırtıyor" diyor. Senin durumuna çok uygun. Dinle.

Eflatun

"1- İnsanoğlu çocukluktan sıkılır. Büyümekte acele eder. Sonra da çocukluğunu özler.
2- Önce para kazanmak için sağlığını harcar. Sonra da yitirdiği sağlığını kazanmak için parasını.
3- Hiç ölmeyecekmiş gibi yaşar, hiç yaşamayacakmış gibi ölür.
4- Hayata hazırlanmaya o kadar zaman harcar ki, hayatını yaşamaya vakti kalmaz.
5- İnsanoğlu yarını öylesine düşünür ki; bu günün elinden kayıp gittiğini fark etmez. Oysaki, hayat geçmişte ya da gelecekte değil, şimdiki zamanda yaşanır." diyor. Ve çok şaşırdığını söylüyor.

Güzel kalpli kızım. Umut ederim ki hayata dair düşlerin gerçekleşir ve 'hayat kırıklığına' uğramazsın. Seni, Fatih'in akıncılarından Balibey'in Antalya'daki camiinin kubbesinde bulunan meleklere emanet ediyorum.

Öğretilmiş sahte çaresizlikler

Simay - Kadıköy
İlköğretimde matematiğim hep kötüydü. Evin tek kızıyım. Ağabeylerim hep okudu. ÖSS'de başarılı olamadım. Başımda kavak yelleri esiyordu. Etrafımda erkek arkadaşlar dönüp duruyorlardı. Okuyamadım ama evlenirim dedim. 98-2004 arası 5-6 kişiyle konuştum. Olmadı. Olmadı. Ben de ipin ucunu bıraktım. Evde oturup ayaklarıma değil başıma çorap örüyorum. Çünkü bu gidişle başımı üşütücem!

Dr. Can
"Hindistan'da yabani bir fil yavrusu yakalandığında kalın bir zincir ile kalın bir ağaca bağlanırmış. Yavru fil kaçmaya çalışır, ama kaçamazmış. Zamanla "kaçma" denemelerini de bırakırmış. O ağaçtan hiçbir zaman kurtulamayacağına inanırmış. Esareti öğrenirmiş yani. Zamanla. Bu aşamada ayağındaki zinciri ağaçtan söküp odun parçasına bağlarlarmış. Fil nereye gitse hep o odunun peşinden geldiğini görünce hâlâ o ağaca bağlı olduğunu ve hiçbir zaman ağaçtan kurtulamayacağını düşünür ve kaçma girişiminde bulunmazmış."

Başlangıçta yavru filin kaçma inancı var, ama imkânı yokken, sonrasında imkanı var ama inancı yoktur artık. Sahte de olsa çaresizliği öğrenmiş ve kurtulmasının kendi ellerinde olmadığına inanmıştır.

Sevgili Simay, işte bu durum maalesef öğrenilmiş, bellenmiş bir çaresizliktir. Ülkemizde de yazdığın mektup gibi tipik öğrenilmiş sahte çaresizlikler vardır maalesef. Mesela;

1) İlkokulda matematiğe çalışır çalışır geçemeyiz. Sonra hoş geldin çaresizlik. Müfredat da her yıl değişir; ama kafamızdaki matematik hiç değişmez. Matematiği halledebileceğimize inancımızı yitirmişizdir çünkü.

2) ÖSS'ye hazırlanırken neticeyi hemen görmek isteriz ve daha 2. ayında 'deneme'ler çözeriz. İstediğimiz sonucu göremeyince de inancımızı yitirir;
- "Nasılsa kazanamayacağım, bari çok çalışıp kendimi harab etmeyeyim ve emeklerim boşa gitmesin" deriz.

3) "Madem ÖSS olmadı, hayatımın eşini arayayım" serüveni başlar. Birinci, üçüncü, beşinci derken aradığımız mutluluğu bulamayıp;
- "Bunların hepsi aynı prensimi bulmak için daha kaç kurbağaya dokunmam lazım?" diyerek inancımızı kaybederiz. Bir gün "Bay doğru" kapıyı çalar; ama kapıyı şiddetle yüzüne kaparız.

Sevgili kızım. Çaresizlik diye bir şey yoktur. Bütün dış engelleri aşabilmek öncelikle iç engelleri yani zihinsel engellerimizi aşmaya bağlıdır. İç bariyerlerini aşamayanlar, dış akabeleri aşmayı denemezler bile. Ancak bu zihindeki "ket"leri ve inançsızlık, çaresizlik tümseklerini görmek zordur. Çoğumuz da bunu göremediğimiz için ilkokul çarpım tablosuna, ÖSS sınavının zorluğuna yanlış yerde aradığımız mutluluğun yalan olduğuna hükmeder, suçu oralarda ararız.

İnşa ettiğimiz hayaller ve evler yıkılsa, yongaları kırılsa bile her şeye yeniden başlamanın yaşı yoktur Simay kızım. Çorabı ayaklarına, inancı yüreğine geçir ve yeniden Bismillah de. Başarılar.

